

DELTAWERKEN

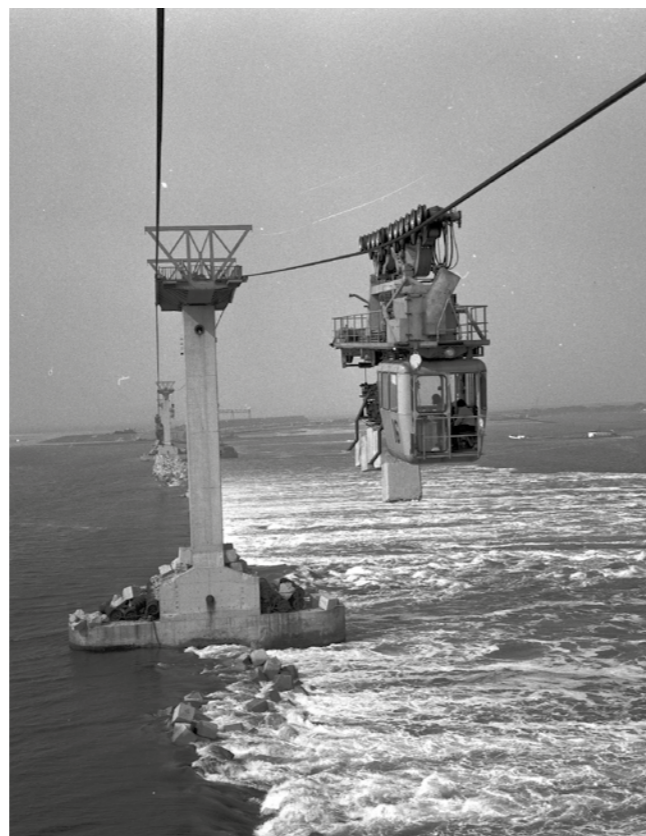
EEN BESCHERM-
ENGEL OM VAN
TE GENIETEN

DRIE WANDELTIPS

1. Voor de echte die-hard is er het 233 kilometer lange LAW Deltapad (Sluis-Hoek van Holland-Bergen op Zoom). Op de grens van zoet en zout geniet je van weidse uitzichten, prachtige natuur en passeer je grootste monumentale waterkeringen. Iets te lang? Dan loop je gewoon een deel ervan. Deze route is verkrijgbaar via Wandelnet, partner van 'Beleef de Deltaroute'.
2. Volg de Zomerroute Veerse Meer: een dagwandeling die onderdeel uitmaakt van het Nederlandse Kustpad. Je start bij het Veerse Gatdam, één van de grote Deltawerken. Onder invloed van de dam zijn hier schitterende natuurgebieden ontstaan. Zo genieten bezoekers aan de westkant van het zee- en strandleven en is het Veerse Meer geliefd bij watersporters.
3. Helemaal 2.0: een audiotour bij de Volkeraksluizen, via de gratis app Izi.TRAVEL. Deze audio-rondleiding gaat langs alle bezienswaardigheden van het grootste en drukste binnenvaartsluizencomplex van Europa en geeft onderweg audio-uitleg, foto's en videobeelden. Bij de Brouwersdam en de Oosterscheldekering zijn ook multimedia-rondleidingen.

We staan er niet elke dag bij stil, maar als we niks zouden doen, zouden grote delen van ons land vaak onder water staan. Gelukkig hoeven we tijdens overstromingsgevaar niet à la Hansje Brinker eigenhandig gaten in de dijk te dichten. Al ruim 60 jaar zorgen de Deltawerken voor veiligheid en droge voeten. Maar wist je ook dat dit imposante verdedigingssysteem prachtige wandelroutes en talloze recreatiemogelijkheden biedt om van te watertanden?

Tekst: Marc Erwich | Fotografie: ANWB Beeldbank en Thomas Fasting

Nee? Hoog tijd om dat te veranderen. Maar *first things first*: want hoe bewust ben jij je ervan dat we in delen van Nederland 'onder water' leven? Best bijzonder eigenlijk, als je erover nadenkt. Sinds mensenheugenis is het water dan ook onze vriend én vijand. Zo brengt de ligging aan zee en de grote rivieren ons welvaart en vermaak, maar aan de andere kant maakt het ons kwetsbaar. Nederland is zo plat als een dubbeltje en ligt deels onder zeeniveau. Bescherming tegen hoogwater is daarom van levensbelang. Want dat de kracht van de natuur nietsontziend kan zijn, bleek wel tijdens de Watersnoodramp van 1953. Grote delen van Zeeland, Noord-Brabant en Zuid-Holland overstromden en bijna 2000 mensen stierven. De start van de bouw van de Deltawerken vormen een jaar later het Nederlandse antwoord op de ramp. Een gedurfd megaproject, uitgevoerd door Rijkswaterstaat en naar ontwerp van Nederlands' beroemde ingenieur Johan van Veen. Zijn Deltaplan werd 44 jaar later voltooid met de oplevering van de Maeslantkering. Dertien waterbouwkundige wonderen beschermen ons nu al vele jaren tegen hoogwater. En een leuke bijkomstigheid: door de Deltawerken zijn er nieuwe natuur- en recreatiegebieden ontstaan: ideaal voor een dagje weg. Wandelaars, opgelet!

BELEEF DE DELTAROUTE

Door het gevaar letterlijk in te dammen, vormen droogvallende zandplaten nu een soort nieuw waddegebied en heb je kans om tijdens je wandeling zeehonden en broedende vogels te spotten. Naast heerlijke wandelmogelijkheden in de uitgestrekte natuur vind je rondom elk Deltawerk ook een uitgebreid

aanbod van activiteiten. Een perfecte combinatie voor een leuk en interessant dagje uit, bedachten Rijkswaterstaat en de ANWB. Eensgezind startten ze 'Beleef de Deltaroute', een initiatief waarmee de organisaties het belang en de recreatieve kant van de Deltawerken willen tonen. 'Uit onderzoek blijkt dat Nederlanders zich niet realiseren waarom we waterveiligheidsmaatregelen moeten nemen,' vertelt Karen van Burg, projectleider bij Rijkswaterstaat. 'Met dit project laten we zien wat we allemaal hebben gedaan, nu doen en moeten doen om droge voeten te houden. Door dit te koppelen aan de vele recreatiemogelijkheden in de omgeving verhogen we op een speelse manier

WIN EEN DELTAROUTE-ARRANGEMENT!

'In het Deltagebied lopen vele wandelroutes van verschillende organisaties,' weet Huijbregts. 'Nog dit jaar willen wij bestaande wandelingen in een Delta-jasje gieten. En we gaan hier ook arrangementen - denk aan overnachtingen - en toeristische voorzieningen aan koppelen, zoals informatiecentra en rustplaatsen. We zijn dus druk bezig met uitbreiding van het aantal wandelroutes, onder meer in samenwerking met Routebureau Zeeland. Maar voor nieuwe ideeën en tips maken we tevens graag gebruik van de kennis van onze leden. Als zij een mooie wandeling langs of nabij een Deltawerk weten, kunnen ze die naar ons sturen.' Ken jij een leuke route? Aarzel niet en stuur je suggestie naar info@beleefdedeltaroute.nl of postadres:

ANWB/ALB/Deltawandelroutes

Interne postzone A40

Antwoordnummer 10 (postzegel niet nodig)

2509 BA Den Haag

Alle inzendingen voor 1 augustus maken kans op een speciale rondleiding in het Topshuis bij de Oosterscheldekering

WERELDPREMIÈRE

61 jaar geleden ging voor het eerst de schop de grond in voor de Deltawerken. De opvatting - hoe korter de kust, hoe minder gevaar - klonk simpel, de uitvoering was uiterst gecompliceerd. Geen land had ooit zulke diepe zeegaten gedicht. De dertien Deltawerken moesten de lange kustlijn met maar liefst 700 kilometer verkorten, waardoor Zuidwest-Nederland een stuk minder kwetsbaar werd voor overstromingen. Bovendien werden de Zeeuwse en Zuid-Hollandse eilanden beter bereikbaar. In 1997 was dit allemaal volbracht.

'En dat is iets waar we trots op mogen zijn', aldus Van Burg. 'Veel buitenlanders komen kijken naar de Deltawerken om van ons te leren. Onze kennis over water is daarom ook een belangrijk exportproduct.' De bouwwerken zijn stuk voor stuk pure ingenieurskunst. Van de Maeslantkering met zijn automatisch gestuurde reuzenarmen tot de 8 kilometer lange Oosterscheldekering met 62 schuiven. 'Rijkswaterstaat draagt nog steeds zorg voor het beheer en onderhoud van de 13 Deltawerken. Bovendien werken we ook aan een nieuw Deltaprogramma. Want ook in de toekomst willen we ons hoofd boven water houden.'

het bewustzijn en de kennis.' Laat die toeristische kant nou net de specialiteit zijn van de ANWB. Enthousiast legt Janique Huijbregts uit, ANWB regiomanager van de zuidelijke provincies, waarom de bond hierin graag een rol speelt. 'De Deltawerken zijn onderdeel van ons cultureel erfgoed en horen bij onze geschiedenis. Daarom hebben we ook de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed erbij betrokken. Zij leverden de inhoudelijke teksten over de Deltawerken en de makkelijk mee te nemen routekaart. Door toeristische informatie te ontsluiten voor de recreant en alle uitjes en evenementen van het Land van ANWB aan de Deltaroute te koppelen, voegen we echt wat toe.'

AAN DE WANDEL

De theorie klinkt goed, maar hoe ziet dit er in de praktijk uit? Kort samengevat: dat is geheel aan jou. Want feitelijk kies je zelf je wandelroute, attractie en/of Deltawerk uit. En er is nogal wat te kiezen. Zo lopen er door het Deltagebied diverse Lange-Afstand-Wandelpaden (LAW-routes) en streekpaden, die je met elkaar kunt verbinden. Welke? Lees dan het kader 'Wandeltips'.

EDUCATIEVE UITJES

Goed idee: combineer je wandeling met een (educatief) uitje rondom een Deltawerk. Deltapark Neeltje Jans bijvoorbeeld, waar je alles leert over de Deltawerken, de watersnoodramp en het onderwaterleven van de Oosterschelde. Exposities en films geven je een indruk van de enorme kracht van het water. Aangrijpend is het Watersnoodmuseum. Filmbeelden, geluidsfragmenten, duizenden foto's, krantenknipsels, voorwerpen, touchscreentafels en interactieve programma's vormen een indrukwekkende tentoonstelling voor jong en oud. Nieuwsgierig naar meer van dit soort uitjes?

Op www.beleefdedeltaroute.nl vind je alle informatie over de 13 Deltawerken en de recreatieve mogelijkheden. Weet je dat ook weer. •

Websites:

- www.beleefdedeltaroute.nl
- www.landvananwb.nl
- www.rijkswaterstaat.nl
- www.cultureelerfgoed.nl

'HET ZIJN GEEN LOOPPLANKEN'

Vanwege de kennis van de historie en de landschappelijke inpassing van de Deltawerken is ook de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed nauw betrokken bij het project. Ellen Vreene-goor werkt er als programmaleider voor 'Kiezen voor Karakter, de rijksvisie op erfgoed en ruimte' en houdt zich bezig met cultuurhistorie in wateropgaven. 'Binnen het programma hebben we onderzoek laten doen door bureau SteenhuisMeurs naar de cultuurhistorische waarden en de ontwerpgeschiedenis van de Deltawerken. Deze informatie is heel interessant en past precies in het project 'Beleef de Deltaroute'. De Deltawerken zijn overigens zó bijzonder dat binnenkort de oudste twee (Haringvlietsluizen en Hollandsche IJsselkering) rijksmonumenten worden. Bij veranderingen aan dit cultureel erfgoed denken we graag vanaf het begin mee. Fijn, want het zijn toch iconische objecten: geen loopplanken met een schot eronder.'

